

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
Poslanecká sněmovna
2006
V. volební období

Návrh

poslanců Vojtěcha Filipa, Hany Šedivé, Zuzky Bebarové – Rujbrové,
Zdeňka Jičínského, Stanislava Grospiče a dalších

na vydání

ÚSTAVNÍHO ZÁKONA

**o referendu o umístění prvků protiraketové obrany USA na území České republiky a o
změně ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky,
ve znění pozdějších ústavních zákonů**

ÚSTAVNÍ zákon

ze dne 2006.

o referendu o umístění prvků protiraketové obrany USA na území České republiky a o změně ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů

Parlament se usnesl na tomto ústavním zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

Referendum o umístění prvků protiraketové obrany USA na území České republiky

Čl. 1

Obecné ustanovení

(1) O umístění prvků protiraketové obrany USA na území České republiky lze rozhodnout jen referendem.

(2) Otázka pro referendum zní: „Souhlasíte s tím, aby Česká republika na svém území umožnila Spojeným státům americkým vybudovat a rozmístit jednotlivé prvky své protiraketové obrany, tj. balistické střely nebo jim sloužící radiolokační systémy včetně vojenských jednotek?“

(3) Právo hlasovat v referendu má každý občan České republiky, který dosáhl věku 18 let.

(4) Referendum a výsledek referenda vyhláší prezident republiky obdobným způsobem, jakým se vyhláší zákon.

(5) Pokud by se referendum mělo konat v posledních šesti měsících volebního období Poslanecké sněmovny nebo funkčního období zastupitelstev územních samosprávných celků, vyhlásí je prezident republiky tak, aby se konalo spolu s volbami do Poslanecké sněmovny nebo do zastupitelstev územních samosprávných celků.

Čl. 2

Prezident republiky vyhlásí referendum do 60 dnů v případě, že petice občanů předané Petičnímu výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu proti umístění prvků protiraketové obrany USA obsahují více než 200.000 podpisů, případně požádá-li ho o to svým usnesením Poslanecká sněmovna nebo Senát Parlamentu České republiky nebo od data kdy Česká republika obdrží žádost USA o tom, že mají zájem taková zařízení a k němu odpovídající vojenské jednotky na území České republiky umístnit tak, aby se konalo ve lhůtě počínající šedesátým dnem a končící devadesátým dnem od jeho vyhlášení.

Opakované referendum

Čl. 3

- (1) Nebylo-li umístění prvků protiraketové obrany na našem území schváleno v referendu konaném podle čl. 2, může návrh na vyhlášení referenda v téže věci podat vláda či společně nejméně dvě pětiny poslanců nebo společně nejméně dvě pětiny senátorů.
- (2) Návrh na vyhlášení referenda se podává prezidentu republiky.
- (3) Referendum může být vyhlášeno nejdříve dva roky po té, kdy v předchozím referendu nebylo umístění prvků protiraketové obrany na území České republiky schváleno.

Čl. 4

Jsou-li splněny podmínky pro vyhlášení referenda, prezident republiky vyhlásí do 30 dnů ode dne podání návrhu na jeho vyhlášení referendum tak, aby se konalo nejpozději do 90 dnů ode dne podání tohoto návrhu; jinak v téže lhůtě rozhodne, že referendum nevyhlásí.

Čl. 5

Výsledek referenda

- (1) Umístění prvků protiraketové obrany USA na území České republiky je v referendu schváleno, odpověděla-li na otázku pro referendum kladně nadpoloviční většina všech oprávněných hlasujících.
- (2) Vyhlášený výsledek referenda, kterým bylo umístění prvků protiraketové obrany USA na území České republiky schváleno, nahrazuje souhlas Parlamentu k ratifikaci smlouvy o poskytnutí našeho území v této věci.

Čl. 6

Zákon upraví další podmínky výkonu hlasovacího práva v referendu, jakož i podrobnosti navrhování, vyhlásování a provádění referenda a vyhlásování jeho výsledku. K přijetí tohoto zákona je třeba, aby byl schválen Poslaneckou sněmovnou a Senátem.

ČÁST DRUHÁ

Změna ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky,

ve znění pozdějších ústavních zákonů

Čl. 7

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění ústavního zákona č. 347/1997 Sb., ústavního zákona č. 300/2000 Sb., ústavního zákona č. 395/2001 Sb. a ústavního zákona č. 448/2001 Sb. se mění takto :

1. V čl. 62 se tečka na konci nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno m), které zní:

„m) vyhlašuje referendum o umístění prvků protiraketové obrany Spojených států amerických na území České republiky a jeho výsledek.“.

2. V čl. 66 v části věty druhé před středníkem se za písmeno „ l)“ doplňuje písmeno „ , m)“.

3. V čl. 87 se na konci odstavce 1 tečka nahrazuje čárkou a doplňují se písmena n) a o), která znějí :

„n) o opravném prostředku proti rozhodnutí prezidenta republiky, že referendum o umístění prvků protiraketové obrany USA na území České republiky nevyhlásí,

o) o tom, zda postup při provádění referenda o umístění prvků protiraketové obrany USA na území České republiky je v souladu s ústavním zákonem o umístění prvků protiraketové obrany USA na území České republiky a se zákonem vydaným k jeho provedení.“

ČÁST TŘETÍ

Účinnost

Čl. 8

Tento ústavní zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení.

Důvodová zpráva

Obecná část

Návrh ústavního zákona o referendu o umístění prvků protiraketové obrany USA na území České republiky (dále jen „návrh ústavního zákona“) zakotvuje přímé rozhodování občanů České republiky v závažné otázce, která se dotýká nejzákladnějších práv občanů naší země na jejich bezpečnost v širším slova smyslu a také na bezpečnost občanů sousedních evropských států a dotýká se svrchovanosti České republiky.

Ústavní zákon o referendu byl součástí československého právního řádu, ale nebyl využit, po roce 1992 v tzv. recepční normě, zákon č. 4/1993 Sb. tento zákon bývalého Federálního shromáždění ČSFR nebyl převzat do právního řádu ČR i když na možnost přímého rozhodování občanů České republiky v referendu odkazují čl. 2 odst. 2 Ústavy („Ústavní zákon může stanovit, kdy lid vykonává státní moc přímo.“), tento ústavní princip však nebyl naplněn přijetím zákona o obecném referendu, ale naopak Parlament České republiky opakovaně odmítl obecnou úpravu institutu referenda a ústavní praxe využila ústavní zákon o referendu *ad hoc*, tedy ústavním zákonům otevírajícím cestu k referendu o konkrétní otázce zformulované v textu ústavního zákona. Dosud jediným případem celostátního referenda v České republice bylo referendum *ad hoc* na základě ústavního zákona č. 515/2002 Sb., o referendu o přistoupení České republiky k Evropské unii a o změně ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů. V minulém případě, stejně jako v případě navrhovaném, se jedná o speciální případ referenda.

Použití institutu referenda je tedy v České republice spíše výjimečné, proto je třeba odůvodnit, proč se rozhodování formou referenda navrhuje právě v tomto případě.

Umístění prvků protiraketové obrany USA na našem území je výrazným zásahem do bezpečnostní situace České republiky a jejích občanů, jednak takové zařízení cizího státu, zde USA zvyšuje bezpečnostní riziko pro občany, když každé vojenské zařízení se může stát terčem útoku a zejména pokud jde o takové zařízení, které má být předsunutou základnou jiného státu, tedy nemusí jít ani o zamýšlený útok na ČR, ale o vytvoření předpokladů pro snížení obranyschopnosti takového cizího státu, když politická reprezentace ČR, ale ani naši občané nemohou nijak ovlivnit např. růst napětí mezi vlastníkem zařízení tady USA a jinou cizí mocí. Nejedná se zde o plnění jiných závazků z uzavřených mezinárodních smluv např. o přístupu k Washingtonské smlouvě (NATO), kde navíc bylo v roce 1997 jasné prohlášení Severoatlantické rady o tom, že v žádném novém členském státě žádné základny nebudou a dokonce je možné takový souhlas ČR s umístěním vojenského zařízení USA na našem území označit za rozporný s dokumentem Bezpečná Evropa v lepším světě přijatý na úrovni EU 12.12.2003 v Bruselu. Taková dohoda je sice bipolární, ale nelze ji přijmout bez ohledu na naše další mezinárodně politické a smluvní závazky zejména k sousedům a EU.

Dalším významným problémem takového rozhodnutí je asi největší ztráta suverenity státu od roku 1968. Zcela ztrácíme kontrolu nad částí vlastního území, protože půjde o vojenskou základnu cizího státu, kde nebude možné uplatnit vlastní jurisdikci navíc podle současného smluvního základu mezi ČR a USA nebude možné vykonat pravděpodobně jurisdikci českých úřadů vůči americkým vojákům a zaměstnancům základny, kteří budou na základně zaměstnáni jako obsluha nebo budou sloužit jako ochrana základny. To výrazně

staví do nerovnoprávného postavení občany České republiky proti cizím vojenským silám a tak narušuje princip rovnosti i reciprocity.

Zvláštní část

Část první

Čl. 1 v pěti odstavcích stanoví obecné podmínky ústavního zákona, otázku v referendu a v dikci a postupech se přidrží formy prezidentského referenda jako tomu bylo v roce 2004.

Čl. 2 obsahuje způsob vyhlášení referenda a důvody, které k němu vedou.

Čl. 3 stanoví podmínky za kterých by bylo možné referendum opakovat.

Čl. 4 obsahuje lhůtu k vyhlášení referenda a lhůtu k provedení, opět jsou použity obdobné postupy jako v roce 2004

Čl. 5 stanoví podmínky platnosti referenda a jeho vyhlášení. Podmínkou je poprvé použita většina všech voličů.

Čl. 6 předpokládá vydání prováděcího zákona k provedení referenda.

Část druhá

Čl. 7 upravuje změnu Ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění ústavního zákona č. 347/1997 Sb., ústavního zákona č. 300/2000 Sb., ústavního zákona č. 395/2001 Sb. a ústavního zákona č. 448/2001 Sb. se mění takto: v čl. 62 pravomoci prezidenta a v čl. 66 a dále v čl. 87 o rozhodování Ústavního soudu o opravném prostředku proti rozhodnutí prezidenta republiky a postupu v referendu, řešení opět odpovídá dikci z roku 2004.

Část třetí v čl. 8 řeší účinnost

Soulad s ústavním pořádkem: Jde o samostatný ústavní zákon, který musí být přijímán stanovenou ústavní procedurou.

Soulad s právem EU: předpisy EU ponechávají tyto záležitosti v pravomoci národních států a tento ústavní zákon nemůže být v rozporu s právem společenství naopak náš vstup do EU spíše předpokládá, že takto závažné otázky, které se dotýkají našeho obyvatelstva a obyvatel sousedních států bude rozhodován s co největší mírou legitimacy a tedy trvalosti rozhodnutí.

Nárok na státní rozpočet. Předpokládaný nárok na státní rozpočet lze odhadnout stejně jako tomu bylo v roce 2004. Nižší by mohl být pouze tehdy, kdyby vláda ČR rezignovala na vysvětlovací kampaň.

Návrh zákona nedopadá na rozpočty obcí a nečiní nároky na rozpočty krajských samospráv.

V Praze dne 29. srpna 2006

Vojtěch Filip v.r.
Hana Šedivá v.r.
Zuzka Bebarová – Rujbrová v.r.
Zdeněk Jičínský v.r.
Stanislav Grospič v.r.
Pavel Kováčik v.r.
Marta Bayerová v.r.
Milan Bičík v.r.
Jiří Dolejš v.r.
Václav Exner v.r.
Jiřina Fialová v.r.
Miroslav Grebeníček v.r.
Pavel Hojda v.r.
Kateřina Konečná v.r.
Vladimír Koníček v.r.
Ivana Levá v.r.
Soňa Marková v.r.
Zdeněk Maršíček v.r.
Miroslav Opálka v.r.
Václav Snopek v.r.
Josef Šenfeld v.r.
Miloslava Vostrá v.r.